

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 22/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ČERNOBÝ ŠTÍP], [REDAKČNÝ ČERNOBÝ ŠTÍP], [REDAKČNÝ ČERNOBÝ ŠTÍP], zastúpeného advokátskou kanceláriou DPP Martaus & Partners, s. r. o., Jána Milca 788/5, Žilina, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Anton Martaus, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 120/2018 z 13. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ČERNOBÝ ŠTÍP] o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 120/2018 z 13. februára 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v napadnutom konaní v procesnom postavení žalovaného v 2. rade, z titulu štatutára žalovaného v 1. rade o zaplatenie sumy 8 298,47 € s príslušenstvom a o určenie neplatnosti zmluvy. Sťažovateľ ako štatutár žalovaného v 1. rade uzatvoril mandátnu zmluvu so žalobkyňou, z ktorej jej mala vzniknúť škoda, pričom žalobkyňa vo vzťahu k sťažovateľovi sa žalobou domáhala svojho nároku z titulu náhrady škody z trestného činu. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) v uvedenej právnej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 31 C 269/2007 z 29. júna 2017 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“), ktorým uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu 8 298,47 €, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných, teda žalovaného v 1. rade a sťažovateľa, zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého. Okresný súd sťažovateľa predmetným rozsudkom ďalej zaviazal zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 8 298,47 € od 14. júla 2009 do 9. júla 2014, žalovaného v 1. rade a sťažovateľa zaviazal zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 8 298,47 € od 10. júla 2014 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého, a vo zvyšku žalobu zamietol. Sťažovateľ, nespokojný s výsledkom konania na okresnom súde, podal proti

rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že vo výrokoch o úrokoch z omeškania a čiastočného zamietnutia žaloby zmenil povinnosť sťažovateľa zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 8 298,47 € od 16. augusta 2007 do zaplataenia, a to do 3 dní s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu tohto plnenia povinnosť plniť druhého žalovaného. Sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Cdo 141/2019 z 25. augusta 2020 (ďalej len „rozhodnutie o dovolaní“) tak, že dovolanie odmietol z časti podľa § 447 písm. f) CSP a z časti podľa § 447 písm. c) CSP.

3. Podľa názoru sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu malo dôjsť k neprípustnému zásahu do jeho označených práv, teda práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Podstata jeho argumentácie spočíva v námietke, že krajský súd *„napadnuté rozhodnutie dostatočne neodôvodnil v časti zaoberajúcej sa odvolaním sťažovateľa a ani sa v dostatočnej miere nevysporiadal so sťažovateľom namietanými právnymi skutočnosťami uvedenými v odvolaní, predovšetkým s námietkou, že prvostupňový súd nevzal pri svojom rozhodovaní do úvahy ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o Združovaní občanov účinného do 30. 03. 2016, ktoré malo vplyv na aktívnu vecnú legitímácie žalobkyne“*, teda v námietke arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

4. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Základné právo [redacted]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. 02. 2019, sp. zn.: 7 Co/120/2018-977 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. 02. 2019, sp. zn.: 7 Co/120/2018-977 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia na účet advokátskej kancelárie DPP Martaus & Partners, s. r. o...“

II.

Relevantné ustanovenia právnych prepisov

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie právnych predpisov s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

11. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014) ďalej vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu

zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

12. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok vo veci Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33) vyplýva, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia. Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený vo svetle okolností prípadu (rozsudok vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29). Aj keď vnútroštátne súdy nie sú povinné dať odpoveď na všetky im predložené argumenty (rozsudok vo veci Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61), z rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (rozsudok vo veci Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a že dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú pre výsledok prípadu rozhodujúce [rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku (č. 2) z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84; tiež S. C. IMH Suceava S. R. L. proti Rumunsku z 29. 10. 2013, sťažnosť č. 24935/04), bod 40]. Rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej

chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k „odopretiu spravodlivosti“ (už citovaný Moreira Ferreira, bod 85; tiež rozsudok vo veci Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľ napriek tomu, že využil možnosť podať dovolanie v tejto veci, rozhodnutie o dovolaní svojou sťažnosťou nenapáda, pričom zároveň argumentuje zachovaním lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde (bod 14 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

16. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd musel zaoberať procesnými súvislosťami sťažovateľom zvoleného postupu, ktorý aj napriek využitiu mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, rozhodnutie o dovolaní nenapáda, hoci tvorí jednu z príloh doručenej sťažnosti. Z obsahu rozhodnutia o dovolaní je zrejmé, že sťažovateľ uplatňuje rovnaké argumenty (tvrdené pochybenia, pozn.), ktoré uplatnil aj v dovolaní a ktorými odôvodňoval prípustnosť svojho dovolania, ktoré bolo najvyšším súdom odmietnuté.

17. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán

verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

18. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

19. Z koncepcie subsidiarity možno okrem iného vyvodit' aj racionálnu požiadavku, aby sa rôzne inštancie súdneho systému zaoberali len spornými otázkami nastolenými stranami dotknutého konania v spore až potom, čo boli predmetom prieskumu na nižšej inštancii, zároveň však musia prihliadať aj na závažné skutočnosti prípadu, na ktoré prihliadajú ex offo, ktoré ostali opomenuté alebo na ne nebolo prihliadané, hoci nesporne mohli mať význam pre výsledok konania.

20. V sťažovateľovom prípade sa rovnakou námietkou, akú predostrel v konaní pred ústavným súdom, zjavne zaoberal aj najvyšší súd v dovolacom konaní (pozri bod 3 odôvodnenia rozhodnutia o dovolaní, pozn.). Aj napriek skutočnosti, že dovolací súd dovolanie odmietol (teda rozhodol procesným rozhodnutím), jeho záver o neprípustnosti dovolania je aj výsledkom posúdenia jeho dôvodnosti.

21. Vychádzajúc z uvedených súvislostí, ústavný súd dospel k záveru, že nemá právomoc rozhodnúť o namietanom porušení označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodov uvádzaných sťažovateľom. Preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

22. Napriek uvedenému ústavný súd ako *obiter dictum* k veci sťažovateľa dodáva, vychádzajúc z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu, že povinnosť nahradiť škodu, ktorú si žalobkyňa proti sťažovateľovi uplatnila predmetnou žalobou, bola už judikovaná

právoplatným rozsudkom trestného súdu v trestnej veci sťažovateľa sp. zn. 1 T 61/2008, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného z trestného činu podvodu a ktorým mu bola uložená povinnosť nahradiť túto škodu žalobkyňi v rovnakej sume (ako bola predmetom jej žaloby, pozn.) s tým, že so zvyškom nároku na náhradu škody bola žalobkyňa odkázaná na občianskoprávne konanie (bod 3 odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.). Preto žaloba bola vo vzťahu k sťažovateľovi v tejto časti zamietnutá (ako duplicitne uplatnený nárok, pozn.). Z výrokovej časti napadnutého rozsudku krajského súdu ďalej vyplýva, že sťažovateľ bol predmetným rozsudkom krajského súdu zaviazaný len na zaplatenie úrokov z omeškania ako príslušenstva pohľadávky vzniknutej trestným činom. Vychádzajúc z uvedeného, argumentácia sťažovateľa, ktorý namietal nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobkyne z dôvodu nerešpektovania „§ 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o Združovaní občanov účinného do 30. 03. 2016“, nemá relevantný súvis s jeho právnym postavením v spore a s dôvodmi, pre ktoré ho vo veci konajúce súdy zaviazali na zaplatenie úrokov z omeškania. Úroky z omeškania ako akcesorický nárok sa odvíjajú od hlavného nároku, pričom (ako už bolo uvedené) vo vzťahu k sťažovateľovi hlavný nárok žalobkyne nebol priznaný napadnutým rozsudkom krajského súdu, ale rozhodnutím trestného súdu v trestnej veci sťažovateľa.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími uplatnenými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu